

تیمم

(بررسی فقهی اشیائی که تیمم بر آن ها صحیح است)

نویسنده:

محمد حیدری

تیمم

(بررسی فقهی اشیائی که تیمم بر آن ها صحیح است)

نویسنده: محمد حیدری

ناشر: عاصم

صفحه آرایی و طراحی جلد: واحد هنری انتشارات عاصم

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۷۰-۱۸-۶

قیمت روی جلد: ۷۰۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: حیدری، محمد، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: بررسی فقهی اشیائی که تیمم بر آن ها صحیح است / نویسنده: محمد حیدری.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم.

مشخصات ظاهری: ۲۰۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۷۰-۱۸-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۹۳ - ۲۰۳.

موضوع: تیمم

موضوع: Tayammum*

موضوع: نماز

موضوع: Salat

موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه

موضوع: Islamic law, Ja'fari -- Handbooks, manuals, *.

etc

رده بندی کنگره: BP۱۸۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۴۹۷۱

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم های بازیابی محفوظ است.

مرکز پخش: نشر عاصم: ۰۹۱۴۵۸۷۴۳۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.asem@gmail.com فروش اینترنتی کتاب: www.asembook.ir

پیشگفتار

در دین اسلام انجام برخی از امور عبادی مشروط به طهارت هستند که شامل وضو و غسل است؛ وضو در شرایط خاصی از عهده مکلف برداشته شده، حال یا به خاطر نبود آب است یا به خاطر عارض شدن بیماری و ضرری که از ناحیه آب وارد می شود؛ مانند بیماری که اعضای وضوی آنها سوخته و تحت درمان هستند که در این مواقع باید به جای وضو تیمم کرد، در تیمم مباحثی مطرح است مانند اینکه تیمم بر چه مواردی صحیح است؟ آیا بخصوص خاک فقط باید تیمم کرد یا بر غیر خاک هم می توان تیمم کرد؟ در این کتاب مواردی که صحیح است بر آنها تیمم بشود مورد بحث و بررسی قرار داده می شود و اقوال مختلف علما، شیعه بیان می شود و در این جهت از منابع حدیثی و رجالی و فقهی بهره های لازم برده می شود.

این موضوع از جمله موضوعات فقهی است که دانستن احکام شرعی آن برای مکلفین از ضرورت خاصی برخوردار است؛ زیرا برای مکلفین شرایطی پیش می آید که بررسی این موضوع ضرورت پیدا می کند علاوه بر موارد فوق مواردی همچون: مکلفینی که در بیمارستان بستری می شوند و قادر به تحصیل طهارت با آب نیستند و باید تیمم بکنند، یا کوه نوردانی که به ارتفاعات کوهها جهت انجام برنامه های ورزشی خود می روند و روزها و

گاهی هفته‌ها در آن کوه‌ها که مملو از برف است و امکان تحصیل طهارت با آب را برای انجام عمل عبادی خود ندارند تکلیف آنها چیست و آیا می‌توانند بر برف تیمم بکنند؟ افرادی که در مناطق کوهستانی زندگی می‌کنند در صورت نبود آب بر چه چیزهایی می‌توانند تیمم بکنند؟ در ماه رمضان انسان جنب نزدیک اذان از خواب بیدار شده و فرصت غسل را ندارد که در اینجا باید تیمم بکند درحالی‌که در منزل خود خاک ندارد آیا می‌تواند بر غیر خاک تیمم بکند؟ و موارد دیگری که بر تمام مکلفین لازم است احکام آن را بدانند.

علما، شیعه از قدما و متأخرین در کتابهای فقهی خود در باب طهارت به بحث تیمم پرداخته‌اند و آن را مورد بررسی قرار داده‌اند؛ چه به شکل مستقل و چه در ضمن مباحث دیگر، اما در بیان بحث تیمم روشهای مطرح کردن مختلف بوده؛ بعضی بسیار مختصر این بحث را مطرح کرده‌اند و به تمام جوانب بحث نپرداخته‌اند و بعضی دیگر به جوانب دیگر بحث پرداخته‌اند و کمتر کسی از علما وجود دارد که به شکل تفصیلی به این بحث پرداخته باشد. شیخ انصاری (ره) و آیت الله خوئی (ره) و امام خمینی (ره) در این موضوع کتابهای مستقلی نوشته‌اند؛ امادر همین کتابها، فصل بندی‌ها و عنوان بندی‌ها و نوع تنظیم فصول و بابها نیازمند به بازنگری جدیدی است. در این کتاب علاوه بر ذکر دیدگاه‌های مهم و بررسی فقهی آنها به یک عنوان بندی جدید و فصل بندی نو پرداخته شده و عناوین مستقلی که در ضمن مباحث وجود دارد را به گونه مستقل آورده و مورد بررسی قرار گرفته است و امتیازات دیگر این کتاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: پردازش کامل جوانب بحث - توضیحات تفصیلی پیرامون عناوین - استفاده کردن از منابع فقهی معتبر - بهره بردن از کتب قدما و متأخرین - پرداختن به مباحث رجالی سند روایات وارده.

کتاب حاضر برگرفته از پایان نامه سطح سه حوزه است که با تحقیق پیرامون اشیائی که صحیح است تیمم کردن بر آن ها و با راهنمایی اساتید ارجمند جناب حجه الاسلام و المسلمین رشید پور و مشاوره جناب حجه الاسلام و المسلمین سید محمود مرعشی فر به سرانجام رسید؛ از این دو استاد گرامی و ارجمند کمال تشکر را داشته که برای رسید این کتاب به مرحله کمال خود تلاش های فراوانی کرده اند.

فهرست

پیشگفتار ۵

فصل اول: مفاهیم و تعاریف

۱۷	جص
۱۷	حائط
۱۷	علوق
۱۸	رماد
۱۹	آهک (نوره)
۱۹	صحیح
۲۱	اجزا
۲۳	ارض
۲۳	طین
۲۴	وحدل
۲۴	تراب
۲۴	ثلج
۲۵	طهور
۲۵	تیمم
۲۶	صعيد

فصل دوم: طهارات ثلاث

۳۳	 تیمم
۳۶	 وضو
۳۶	 واجبات وضو
۳۷	 شرائط و موانع و نواقض وضو
۳۸	 کیفیت غسل

فصل سوم: ادله مشروعیت تیمم

۴۳	 استدلال به آیه بر مشروعیت تیمم
۴۳	 آیه اول:
۴۴	 آیه دوم:
۴۶	 استدلال به روایات بر مشروعیت تیمم

فصل چهارم: مواردی که به جای وضو یا غسل باید تیمم کرد

۵۵	 قسمت اول: نبود آب
۵۵	 صورت اول: نداشتن آب در تمام وقت نماز
۵۷	 صورت دوم: تهیه کردن آب مشقت دارد
۵۷	 صورت سوم: دست پیدا کردن به آب برایش خطر یا ضرر داشته باشد
۵۸	 صورت چهارم: تهیه آب موجب ارتکاب حرام است
۵۸	 صورت پنجم: وقت کافی برای جستجو و نماز ندارد
۵۹	 قسمت دوم: استفاده از آب مانع دارد
۵۹	 صورت اول: وقت کافی باندازه وضو و نماز ندارد
۶۰	 صورت دوم: استعمال آب برای او ضرر داشته باشد
۶۱	 صورت سوم: استعمال آب مشقت غیر قابل تحمل دارد
۶۱	 صورت چهارم: مصرف آب و نبود آن موجب هلاکت شود

- ۶۲ صورت پنجم: مصرف آب یا برای وضو است یا تطهیر
- ۶۲ صورت ششم: مکلف به تنهایی نتواند وضو بگیرد

فصل پنجم: آنچه که تیمم کردن بر آن صحیح است

- ۶۵ زمین
- ۶۵ الف: استدلال به کتاب
- ۶۵ آیه اول:
- ۶۶ آیه دوم:
- ۶۶ اختلاف لغوین در معنای صعيد:
- ۷۴ ب: استدلال به روایات بر تیمم کردن بر زمین
- ۷۵ روایاتی که دلالت دارند بر اینکه تیمم بر مطلق وجه ارض صحیح است:
- ۸۶ استدلال به روایات بر اشتراط خصوص تراب و نقد آن
- ۹۵ غیر زمین
- ۹۶ تیمم بر شوره زار (سبخه) و رمل
- ۹۸ رمل
- ۹۸ تیمم بر خاک قبر
- ۹۹ اقوال علما
- ۱۰۱ تیمم کردن بر گچ و نوره (آهک)
- ۱۰۱ حکم گچ و نوره بعد از حرارت دیدن
- ۱۰۶ تیمم کردن بر اشیا معدنی
- ۱۰۶ تعریف معدن
- ۱۰۷ اقسام معدن
- ۱۰۷ بررسی حکم تیمم بر معدن
- ۱۱۱ تیمم بر خاکستر
- ۱۱۴ تیمم بر حائط
- ۱۱۵ تیمم کردن بر غبار لباس و پشم و موی بدن حیوان و رستگاه موی گردن آن

۱۱۶	روایات
۱۱۸	تیمم بر غبار در حال اختیار
۱۲۱	محسوس بودن غبار
۱۲۳	تقدم غبار بیشتر بر کمتر
۱۲۴	قاعده میسور
۱۲۵	ترتیب بین خاک و غبار و گل
۱۲۵	تیمم کردن بر گل
۱۴۱	تیمم کردن بر برف

فصل ششم: احکام و شرائط آنچه که تیمم کردن بر آن صحیح است

۱۴۹	احکام و شرائط
۱۴۹	طهارت
۱۵۱	مباح بودن
۱۵۲	جهل به غصب یا نسیان غصب
۱۵۵	استفاده از ظرف طلا و نقره
۱۵۶	اشتباه شدن خاک مباح با غصبی
۱۵۸	علم اجمالی به نجاست آب یا خاک
۱۵۹	مضاف نبودن
۱۵۹	شک در خاک بودن شیء موجود
۱۶۲	زندانی شدن در مکان غصبی
۱۶۳	در اختیار نبودن خاک به مقدار کافی
۱۶۵	شرط بودن علوق
۱۷۰	استحباب تیمم بر بلندای زمین
۱۷۱	کراهت تیمم بر شوره زار
۱۷۱	کراهت تیمم بر و مل
۱۷۲	کراهت تیمم بر زمین پست

۱۷۲.....	کراهت تیمم بر خاک پا خورده
۱۷۲.....	کراهت تیمم بر خاک در طریق
۱۷۳.....	مخلوط نشدن با غیر
۱۷۴.....	حکم نبود شرائط
۱۷۴.....	حکم نماز ادا در فاقد الطهورین
۱۷۵.....	مقتضی قاعده در مساله
۱۸۴.....	حکم نماز قضا در فاقد الطهورین
۱۹۳.....	فهرست منابع